

Kassán most kedvemre lakom

2009 április 27. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 744

Értékelés kiválasztása

Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Látva látom Tinódit Egerben, Csábráng várának romjainál, de nem látom Tinódon, a Bihar megyei faluban, sem Kassán. Vagyis arra kell választ adni, hogyan került Tinódi a kincses Kassára, ide, ebbe a házba?
Röviden foglaljuk össze, hogy mit tudunk a kor riporterér?l, az els? hivatásos költ?r?l. Tinódi Sebestyén XVI. századbeli vándorénekes, a kor legjelent?sebb énekmondója, valószín?leg a Baranya vármegyei (esetleg a Fejér megyei) Tinódon született 1510 körül. Iskolákat járt, tudott latinul, értett a hangjegyekhez is; magát „literatus”-nak, „deák”-nak, azaz tanult embernek, továbbá „lantos”-nak írja: énekeihez dallamokat is szerzett, s lanttal kísérve el? is adta pártfogói, háza népe és vendégei meg a várnép el?tt.
Lehet, hogy kezdetben vitézi pályán volt, talán Török Bálint szolgálatában, s mikor kézsebe miatt hadi szolgálatra alkalmatlanná lett, akkor lett énekszerz?vé. Ez a hozzávetés azon alapul, hogy els? fennmaradt m?vét, a Józonról szóló históriáját, amely 1537 körül keletkezett, a versfejek tanúsága szerint Dombóvárt, bal kezének nehéz sebe miatt kínlódva szerzette. Dombóvár akkor Török Bálinté volt, és Tinódit a következ? években e hatalmas f?úr udvarában látjuk Szigetváron. Mint íródeák, lantos az úrfiak nevel?jeként szolgálhatott. Uráról és ura családjáról mindig a legmeghatóbb melegséggel szólt. Buda eleste és urának török fogságba jutása (1541) fordulópontot jelentett életében. Ekkor lett „politikai költ?vé”. Kora eseményeit, a török–magyar harcok epizódjait szedte versekbe, amelyekben a török ellen tüzelte a magyar urakat és vitézeket. Mivel a Török család Szigetb?l nemsokára békésebb vidékre tette át lakóhelyét, Tinódi is távozott a várból, de egy-két évig még azon a vidéken maradt. 1542-ben Baranyavárott az Istvánffyaknál írja Prini (Perényi) Péternek, Majláth Istvánnak és Terek Bálintnak fogságokról cím? énekét, amely nemcsak elbeszélése e három f?úr hálóba jutásának, hanem hathatós intelem is a többi uralknak, hogy óvakodjanak a török maszlagtól, értsenek egyet és fogjanak össze állhatatosan a török ellen. 1542-ben Daruvárott új pártfogójának, Werb?czi Imrének a kozári mez?n nyert diadalát énekli meg, s az urakat a végbeli vitézek támogatására serkenti. Mikor a török egyre jobban terjeszkedett, Tinódi is elhagyta a délvidéket. 1548 végén Kassán telepedett meg, Czeczei Lénárt városkapitány oltalma alatt. A Kovács utcában házat kapott (házát 1900. június 10-én emléktáblával jelölte meg a város), sz?l?t, polgárjogot (nemesi rangot) szerzett, felesége patikaféle üzletet nyitott, ? pedig énekeit írta, melyeknek anyagáért el-elrándult az országgy?lések, alkudozások, üztközetek színhelyeire. Sokat vándorolt, históriás énekeinek anyagát gy?jtötte: „sokat fáradtam, futostam, tudakoztam, sokat is költöttem”.
Kassa városában addig maradt, míg kötetének nyomdai munkálatai Erdélybe nem szólították. Élete utolsó napjait Nádasdy pártfogoltjaként Sárvár közelében tölti. 1556 januárjában halt meg. Egy korabeli levélíró szerint: „Megvetvén ezt a halandó muzsikát, elment a mennybéliekhez, hogy ott az angyalok között sokkal jobbat tanuljon...”
Örökségének talán a legfontosabb sorát hadd írjam befejezésül. Ezt nemcsak ismerni, de alkalmazni is tudnunk kell, még akkor is, ha ma olyan nehéznek t?nik: „Sem adományért, sem barátságért, sem félelemért hamisat be nem írtam, azmi keveset írtam, mind igazat írtam.”

Móser Zoltán, mno.hu

Ajánló